

Перш за все доцільно визначити характер причин трудових міграцій українців за кордон. За допомогою методики якісного соціологічного дослідження у грудні 2006р. нами було проведене глибинне інтерв'ю. Основним при проведенні інтерв'ю було визначення того, що саме змушує людей їхати на заробітки: наявність чи відсутність певних властивостей, рис характеру людини, чи, з іншого боку, неспроможність держави забезпечити життя своїм громадянам на належному рівні, - тобто визначення того, як співвідносяться внутрішні і зовнішні чинники української трудової міграції за кордон.

За результатами проведених інтерв'ю можна зробити висновок, що, як і для більшості заробітчан, для оповідача основними причинами виїзду за кордон були матеріальні труднощі, які неможливо було «покрити», працюючи в Україні, навіть попри те, що він достатньо вдало будував кар'єру. Та, з іншого боку, важливу роль у кардинальній зміні його життя відіграло так зване «радянське виховання» (ілюзії про певні зобов'язання держави перед громадянами: надія на те, що держава повинна забезпечити роботою, безкоштовною освітою, медициною тощо), свого роду певне неприйняття існуючої реальності, неможливість за певних причин і обставин знайти собі достойне місце у рідній державі та певний консерватизм його мислення. Отже, в даному випадку відбулося поєднання як зовнішніх, так і внутрішніх факторів міграції.

В Україні в такій ситуації опинились мільйони людей. Ясна річ, що визначальну роль у масовості заробітчанства відіграла держава, її деструктивна політика щодо своїх громадян. (невідповідність між цінами і зарплатами, корумпованість у всіх сферах та ін.). Внаслідок такої політики людина має надію лише на себе, свої знання і вміння. Хоча після розпаду Радянського Союзу пройшло вже достатньо часу, щоб звикнути до нового життя в новому суспільстві, чимало людей середнього працездатного віку й далі відчувають певну розгубленість, розчарованість у здійснених змінах, впевнені у тому, що держава покинула їх наодинці зі своїми проблемами.

Наслідки масовості українського заробітчанства вже явно проявляються, і зараз важко судити, якого розмаху вони набудуть через кілька років. І для того, щоб не втратити ще одне покоління, покоління дітей заробітчан, які не бачать свого майбутнього на Батьківщині, держава повинна спрямувати всі свої зусилля на те, щоб повернути своїх громадян додому і зробити все можливе для того, щоб змінити існуючу ситуацію на ринку праці і в сфері зайнятості.

Балуєк Світлана

*Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
(Україна, м. Харків)*

Формування образу держави у міжнародному інформаційному просторі

У результаті інформаційної революції, що відбулася у кінці XX століття, сьогодні ми бачимо помітні зміни в інформаційному просторі суспільства. Можемо сказати, що з'явилося суспільство якісно нового типу – інформаційне. Винайдено нові засоби масової комунікації, які зробили можливою передачу інформації на велику відстань, зокрема, до інших держав і навіть континентів. Особливого значення в цій ситуації набувають всесвітня мережа Інтернет, супутникове телебачення, мобільний зв'язок. Важливо також зазначити, що разом із розвитком різноманітних засобів масової комунікації, спостерігається і зростання доступу громадян до різноманітної інформації.

Подібні зміни не можуть не впливати на суспільну думку, на знання та уявлення людей про різні соціальні явища, інститути, системи, в тому числі про іноземні держави. Сьогодні люди можуть формувати у своїй свідомості образи навіть тих держав, в яких жодного разу не були. При цьому вони можуть володіти різною інформацією про певну державу, яку отримують з різних джерел. Подібного роду інформація може

стосуватися як держави в цілому, так і окремих, пов'язаних з цією державою, політичних, культурних діячів, соціальних груп, інститутів тощо.

Разом з тим, формування міжнародного образу є актуальною проблемою кожної держави. Адже в залежності від того, яким буде ставлення до держави в цілому, залежить відношення міжнародної спільноти до її громадян, до її історії та сучасності.

Тема міжнародного інформаційного простору на сьогодні є дуже популярною. Суттєвий внесок в її розробку було внесено теоретиками, що розвивали ідею інформаційного суспільства, зокрема, Д. Белл, Й. Масуда, О. Тоффлер, М. Кастельс, Ф. Уебстер тощо.

Але серед соціологів практично немає вчених, які б розглядали виключно проблему формування образу держави в контексті міжнародного інформаційного простору. Однак значну роль при цьому могли б відіграти ідеї, розроблені прихильниками постмодерністського напрямку в соціології, зокрема, Ж. Бодрійяром, Ж.-Ф. Ліотаром та іншими. Так, ідея віртуальної реальності, що була розроблена в рамках цього підходу, свідчить про те, що в наш час образи почали все більше впливати на реальність. Вони народжуються в багатьох випадках за допомогою засобів масової комунікації, після чого починають функціонувати як окрема автономна реальність. В даному випадку ми можемо говорити про те, що і образи держав, що циркулюють в міжнародному інформаційному просторі, впливають на функціонування самих держав, на відношення міжнародних спільнот до них.

З урахуванням вищесказаного зазначимо, що для вирішення проблеми формування образу держави в міжнародному інформаційному просторі необхідно з'ясувати такі питання: визначити поняття міжнародного образу держави, його структуру, комунікативні засоби формування та механізми функціонування.

Таким чином, в процесі інформатизації суспільства проблема формування образу держави серед міжнародної спільноти набуває все більшого значення, а отже, і потребує систематичного дослідження.

*Белоус Елена
Днепродзержинский государственный технический университет
(Украина, г. Днепропетровск)*

Классики социологии о взаимодействии индивида и общества

В системе современного социологического знания одно из центральных мест занимает проблема взаимодействия индивида и общества. Уже в древней Греции этот вопрос рассматривали Платон и Аристотель. Особенно много в этом отношении сделали мыслители эпохи Просвещения. Однако основы научного подхода своими корнями уходят в XIX век и связаны с именами классиков социологии – О. Конта, Г. Спенсера, К. Маркса, Э. Дюркгейма, М. Вебера.

О. Конт рассматривал общество как органическое целое, все части которого взаимосвязаны и могут быть поняты только в единстве. Основные общественные институты – семью, государство, религию – он рассматривал с точки зрения их общественных функций, их роли в деле социальной интеграции. Анализируя проблемы семьи, О. Конт подчеркивал их общественную роль, в семье индивид социализируется, приобретает качества, необходимые для служения человечеству, избавляется от природного индивидуализма, обучается «жить для других». Органическое единство общества, по Конту, обеспечивает политическая власть. Правительство является выразителем «общественного духа». Государство является органом социальной солидарности, а подчинение ему – священным долгом индивида.

Если Конт считал, что люди должны стремиться познавать законы общества, чтобы коллективно действовать в социальном мире, то Г. Спенсер считал необходимым